

Udskriftsdato: 14. december 2025

2009/1 BSF 43 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af elevernes kreative og skabende kompetencer i folkeskolen

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 5. november 2009 af Leif Lahn Jensen (S), Christine Antorini (S), Kirsten Brosbøl (S), Carsten Hansen (S), Bjarne Laustsen (S), Kim Mortensen (S) og Julie Skovsby (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om styrkelse af elevernes kreative og skabende kompetencer i folkeskolen

Folketinget opfordrer regeringen til at styrke børns og unges kreative og skabende kompetencer i folkeskolen ved:

- At iværksætte en forsøgsordning over 3 år, hvor ti folkeskoler i landet får frit lejde og økonomi til at gennemføre en række af anbefalingerne fra rådgivningsgruppen om styrkelse af de praktisk-musiske fag i folkeskolen. Forsøgsordningen skal evalueres, med henblik på at forsøgenes positive resultater efterfølgende gennemføres landsdækkende.
- At etablere et nationalt videncenter for kreative og skabende kompetencer, der skal indsamle forskningsresultater og anden dokumentation på området, udvikle undervisningsforløb og varetage forsknings- og udviklingsopgaver også i forhold til efteruddannelse af undervisere.

Bemærkninger til forslaget

Der er behov for at styrke børns og unges kreative og skabende kompetencer i folkeskolen. Det indebærer en styrkelse af de praktisk-musiske fag. Disse fag vil bidrage til at understøtte Danmarks position som et land, hvor kreativitet og selvstændighed er i højsædet.

Derfor foreslås en ambitiøs satsning på de praktisk-musiske fag, så både håndværksfag og musik/billedkunst reelt styrkes i folkeskolen.

Derfor foreslås det, at der iværksættes en forsøgsordning over 3 år, hvor ti folkeskoler får frit lejde og økonomi til at styrke de praktiske og kreative fag. Forsøgsordningen skal evalueres, med henblik på at forsøgenes positive resultater efterfølgende kan implementeres landsdækkende.

I forsøgene kan bl.a. indgå følgende elementer:

- Musik, billedkunst, håndværk og design (nyt fag, der skal erstatte sløjd og hjemkundskab) frem til 6. klasse.
- Obligatorisk valg af enten musik og billedkunst eller håndværk og design fra 7.-9. klasse.
- Musik, billedkunst, håndværk og design testes som prøvefag.
- Skolerne skal i højere grad udnytte muligheden for at ansætte personer med særlige kvalifikationer i musik og billedkunst – f.eks. konservatorieuddannede eller akademiuddannede billedkunstnere.
- Øget inddragelse af håndværksuddannede i de praktiske fag.
- Styrket samarbejde mellem kunstnere, kulturinstitutioner og skoler.

Samtidig foreslås det at etablere et videntcenter, der kan understøtte eksisterende undervisningsforløb, udvikle ny viden og gennemføre efteruddannelse af undervisere.

Regeringen har med undervisningsministeren i spidsen stået bag flere rapporter om styrkelse af de praktisk-musiske fag. Men regeringen har stort set ikke sat et eneste initiativ i gang fra det omfattende forarbejde, der er blevet gennemført. Senest satte undervisningsministeren et forsøgsprogram i gang uden at sætte penge af til forsøgene. For eksempel opfordrede ministeren til forsøg med at sprede de eksisterende få timer i musik, billedkunst, sløjd og håndarbejde ud over alle ni skoleår, hvor de i dag afsluttes i 5. eller 6. klasse. Men med en sådan indsats får man ingen styrkelse af fagene, men tværtimod endnu færre timer hvert år og ikke et fagligt løft. Resultatet var da også, at stort set ingen skoler har søgt midler fra denne forsøgspulje, og kun tre skoler har søgt om muligheden for at udtrække fagene over samtlige år, jf. UDU 2009-10 alm. del – svar på spørgsmål 31. Ministeren vil nu opfordre skolerne til at søge en gang til.

Socialdemokratiet ønsker med dette beslutningsforslag en langt mere seriøs tilgang til et forsøgsprogram. Samtidig tager Socialdemokratiet afsæt i de anbefalinger, som regeringens egne rådgivende udvalg fremlagde.

Forskningen har vist, at indlæringsresultaterne er positive for børn og unge, der har modtaget »kunstrig« undervisning. Det påviser professor Anne Bamford i sit forskningsprojekt »The Wow Factor« (2006). Projektet er en gennemgang af konkrete erfaringer fra 23 lande og konstaterer, at en »kunstrig« undervisning har stor betydning for, hvordan skole, lærer og elev udvikler sig.

Undersøgelsen viser, at børnene bliver mere modne af den »kunstrige« undervisning og udviser større selvstændighed og større samhørighed med deres klassekammerater. Undersøgelsen indikerer også, at elevernes læse- og skrivefærdigheder bliver forbedret. Dette ses særlig tydeligt i, at børnenes læseforståelse, fortolknings- og kommunikationsevner udvikler sig, og de bliver i stand til at bruge komplicerede sprogformer og lave udførlige svar. Der lader til at være enighed mellem lærerne om, at elevernes fremmøde også bliver forbedret af undervisningsformen. Læreren lader også til at få mere ud af undervisningen end blot glade elever. Via mere engagerede elever får lærernes undervisning fornyet energi, og dette fører igen til, at flere lærere videreuddanner sig for at øge deres kvalifikationer.

Holdningen til skolen ændres ligeledes. Forældrene oplever, at deres børn hyppigere fortæller om deres oplevelser i skolen og prøve at lære deres forældre, hvad de selv har lært i skolen, eksempelvis slagtsrytmer, dansetrin og håndværksmæssige færdigheder.

Lande som Finland og Canada, der ligger højt i PISA-undersøgelserne, har et stort fokus på de kreative fag.

Anne Bamford lavede på vegne af Statens Kunstråd yderligere rapporten »The Ildsjæl in the Classroom« (2006), der på mange områder også underbygger »The Wow Factor«-rapporten. I denne rapport kommer hun med en række konkrete anbefalinger, der kan styrke de praktisk-musiske fag i den danske folkeskole. Disse anbefalinger er udarbejdet af en rådgivningsgruppe, som er nedsat af undervisningsministeren og kulturministeren.

I anbefalingerne understreges det, at en styrkelse af de kunstneriske fag er utrolig vigtig, da disse fag netop øger den enkelte elevs kundskaber og gør livet for eleverne mere nuanceret. Derfor er det vigtigt, at der er en høj faglighed såvel i humanistiske, matematiske, naturfaglige som i de praktisk-musiske fag. Disse fag vil også være med til, at Danmark bibeholder sin position som et af de mest innovative lande i verden.

Rådgivningsgruppen påpeger, at med en styrkelse af de praktisk-musiske fag vil eleverne opnå større kundskaber og erhverve sig bedre færdigheder. Disse kompetencer vil styrke eleverne i deres fremtidige liv. Det vil falde eleven lettere at tage initiativ og finde alternative løsninger på problemstillinger. Det er færdigheder, der altid vil kunne finde anvendelse såvel på arbejdspladsen som i fritiden.

På baggrund af disse to rapporter ønsker forslagsstillerne større fokus på udviklingen af børns og unges kreative og skabende evner og ønsker større krav til udviklingen af disse evner. Det sker ved at sikre, at de praktisk-musiske fag bliver vurderet på samme niveau som de boglige fag. En måde at gøre det på er, at disse fag løbende bliver dokumenteret og evalueret i skolesystemet. Det kan ikke nytte noget, at de praktisk-musiske fag bliver en hovedpude og et frirum fra at fordybe sig i de boglige fag, som skolelederen blot kan sætte en hvilken som helst lærer til at undervise i. Kunst- og kulturoplevelser og håndværksmæssige oplevelser må ikke kun være et supplement til den ordinære undervisning.

De praktisk-musiske fag vil ligeledes give elever, der ikke har stærke boglige evner, en fornyet glæde ved folkeskolen, da deres evner i de praktisk-musiske fag skal vurderes på lige fod med eksempelvis de matematiske fag.

Økonomi

Der afsættes 10 mio. kr. årligt over 3 år til forsøgsordningen. Der afsættes 5 mio. kr. årligt til etablering af et videncenter i de praktiske, kreative og håndværksmæssige fag.

Skriftlig fremsættelse

Leif Lahn Jensen (S)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af elevernes kreative og skabende kompetencer i folkeskolen.

(Beslutningsforslag nr. B 43).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.